

София 2026

Град на децата

се организира на 25. и 26.09.

В **Софийски университет „Св. Климент Охридски“** — Факултет по педагогика от Столична община и Фондация за детско развитие „Калейдоскоп“, с участието на **Reggio Children**.

ГРАДСКА СРЕДА, ПОЛИТИКИ И ОБРАЗОВАНИЕ, КОИТО ПОСТАВЯТ ДЕЦАТА В ЦЕНТЪРА

Събитието събра международни експерти, представители на местната власт, университетски преподаватели, студенти, педагози, архитекти, здравни специалисти и граждански организации, за да постави **ранното детство в по-широкия контекст на местните политики** и да покаже **различни практически модели за промяна**.

НЕ ПРОСТО ПОРЕДНОТО СЪБИТИЕ

Инициативата има за цел да бъде повече от образователна конференция – **пространство, в което международният опит, професионалното знание и местните предизвикателства се срещат и превръщат в конкретни идеи за общински политики**.

МЕСТНАТА ВЛАСТ КАТО ЛИДЕР В ПОЛИТИКИТЕ ЗА ДЕТСТВОТО

Европейският опит показва, че **общините могат да бъдат много повече от доставчик на отделни услуги**. Те могат да бъдат **лидер на цялостна политика за детството** – да свързват образование, здраве, социална подкрепа, градска среда, мобилност, хранене и участие. **ГРАД НА ДЕЦАТА** не просто представя добри практики, а създава партньорства и професионален обмен, чрез които работещите решения от европейските градове да бъдат адаптирани към българския контекст.

ГРАД НА ДЕЦАТА има потенциал да бъде пространство, в което международният опит, професионалното знание и гласът на децата се превръщат в **практически решения за местната власт**.

София 2026

Град на децата

обедини 3 взаимно допълващи се формата:

Градове в диалог

международен обмен на градски политики и европейски практики за ранно детско развитие, достъпни услуги и публични пространства, съобразени с децата

Форум Реджо Емилия

професионален образователен форум с участието на *Reggio Children*, посветен на качеството на ранното образование, изследователското учене и педагогическата документация

Лаборатории за градски политики

пространства за съвместна работа между международни експерти и местни институции и професионалисти, в които европейският опит беше преведен в конкретни идеи и предложения за общински политики

и събра международен опит по 4 горещи теми:

- **Градът като пространство за детска игра и самостоятелност**

Как да изградим град, в който свободата да играеш, да се движиш и да откриваш е част от ежедневието на всяко дете?

- **Качество и разнообразие в ранното образование и грижа**

Как да преминем от осигуряване на места към гарантиране на качество, равни възможности и развитие за всяко дете?

- **Храненето като част от образованието и благополучието**

Как храненето в детските услуги да бъде едновременно част от здравето, образованието, самостоятелността, културата и връзката на децата с околната среда?

- **Детето като активен участник в образованието и града**

Как идеите, въпросите и стотте езика на децата могат да променят ежедневно работата в детската градина и ролята на учителя?

25.09.

Градове В диалог

Европейски модели за ранно детско развитие, учене и участие

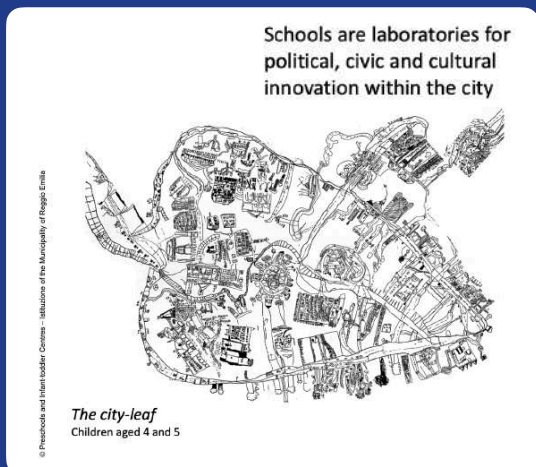
Федерико Руоци

президент на общинската институция за детски градини и ясли към община Реджо Емилия, Италия

Град, който взема децата на сериозно. Политическите избори заг опита на Реджо Емилия

Като президент на общинската институция за ясли и детски градини и университетски преподавател, Руоци свързва управленската и академичната перспектива към ранното детство. Той представи Реджо Емилия не просто като световноизвестен педагогически подход, а като резултат от последователни **политически и обществени избори на местната общност.**

След Втората световна война граждани и родители създават първите детски градини като пространства за демокрация, критично мислене и нов тип общество, а впоследствие общината поема политическа отговорност за изграждането на устойчива публична система. В основата ѝ стои разбирането, че **детето е пълноправен гражданин, образованието е право, а качеството на ранното детство е отговорност на цялата общност.** Детските градини и яслите са част не само от образователната, но и от гражданската и културната идентичност на града.

Опитът на Реджо Емилия показва, че качеството в ранното детство не започва с отделна методика, а като дългосрочен политически избор – какво място даваме на децата в приоритетите, бюджета и развитието на града.

25.09.

Градове В диалог

Европейски модели за ранно детско развитие, учене и участие

г-р Ина Фуртенбах

ръководител на
администрацията за
предучилищно образование в
Бурос, Швеция

**От добри детски градини към
висококачествена система.
Как градът осигурява качествено
образование за всяко дете?**

Ина Фуртенбах е поканена в Бурос преди седем години със задачата да реформира системата в условията на задълбочаващи се социални неравенства между различни групи и части на града. Днес тя ръководи местната администрация за предучилищно образование – система от 72 детски градини, около 6000 деца и 1400 педагози.

Тя акцентира върху необходимостта, общината да гарантира високо качество за всяко дете, независимо къде живее и в коя институция е попаднало. В Бурос това означава **споделена образователна визия, последователна работа с данни, системно професионално развитие, силно педагогическо лидерство, време за работа и рефлексия на екипите и ясна връзка между политическото ръководство, администрацията и ежедневната практика.**

Creating a culture of professional confrontation

- Teachers way of working is mainly influenced by own experience, meeting and discussing with colleagues and children.
- Sustainable change is created by using teachers own experience as a motor in the school development process.

BORÅS STAD

Sharing ideas and knowledge

Качеството е и инструмент срещу неравенствата. Общината не трябва само да осигурява места, а да изгражда система, която разпознава различните потребности и насочва повече подкрепа там, където тя е най-нужна.

25.09.

Градове В диалог

Европейски модели за ранно детско развитие, учене и участие

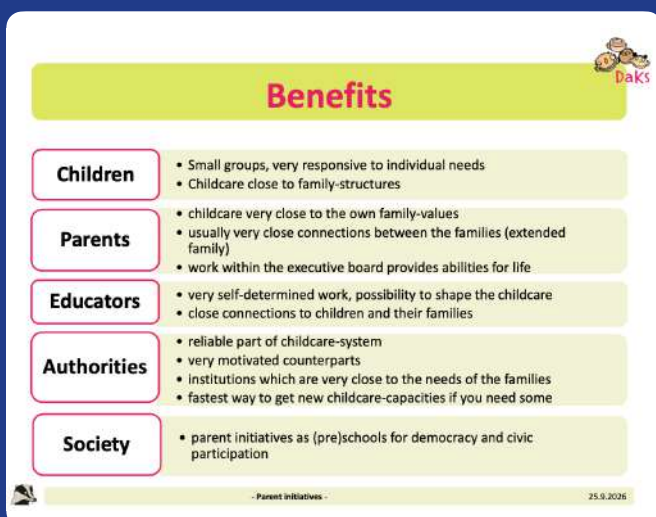

Роланд Керн

DaKS – Обединение на берлинските родителски инициативи за детски градини и училища, Берлин, Германия

Потребители на услуги или съавтори? Родителите, педагозите и силата на самоорганизацията

Роланд Керн е историк и политолог; част от екипа на DaKS – Обединението на берлинските родителски инициативи за детски градини и училища, което представлява близо 1000 малки образователни структури и над 36 000 места (приблизително една пета от местата в предучилищното образование в Берлин). За немската столица, която също преминава през периоди на сериозен недостиг на места в ясли и детски градини, този модел се е превърнал в значим стълб на публичната система. Малките, публично финансирани, но самоуправляващи се услуги са част от отговора на града и **позволяват по-голямо разнообразие и по-близка връзка с различните потребности на семействата**. Родителите и педагогическите екипи не са само потребители, а поемат реална отговорност за организацията и развитието на услугата.

Публичната система не е задължително да означава един-единствен организационен модел. Общината може да създава условия за разнообразни и гъвкави форми, като едновременно гарантира качество, устойчиво финансиране и защита на публичния интерес.

25.09.

Градове В диалог

Европейски модели за ранно детско развитие, учене и участие

**Чия Всъщност е учебната програма?
От преподаване към съвместно учене**

д-р Шармейн Бонело
старши преподавател по
предучилищно и начално
образование към Факултета
по педагогика,
Университет на Малта

Д-р Шармейн Бонело постави въпроса за ролята на детето при определянето на съдържанието и посоката на образователния процес. Основният ѝ фокус бе преходът от традиционен модел, при който възрастният предварително определя какво и как ще учат децата, към педагогика, основана на детското участие и съвместното конструиране на ученето.

В центъра на темата са детските права и разбирането, че децата не са пасивни получатели на предварително подготвено съдържание, а активни участници, чиито въпроси, интереси и идеи имат значение за развитието на образователния процес. Това изисква градски политики, които да гарантират на практика правото на детето да бъде чуто и да участва в собственото си учене.

Детското участие не е само педагогически принцип. То може да бъде част и от начина, по който общините планират услуги, площадки, паркове, училищни дворове и други пространства, които децата използват ежедневно.

25.09.

Градове В диалог

Европейски модели за ранно детско развитие, учене и участие

Градът като пространство за игра отвъд детските площадки

арх. Пол Фонт и Тейшидор
ръководител на Плана за игра в
обществените пространства на
Барселона, Испания

Арх. Пол Фонт и Тейшидор ръководи изпълнението на Плана за игра в обществените пространства на Барселона. Работата му не се ограничава до изграждането на отделни площадки – през екипа му се координира прилагането на **обща критериум за игра във всички проекти, които засягат детската среда.**

Барселона **разглежда играта като част от градската инфраструктура.** Критериите включват достъпност, разнообразие на преживяванията, природа, сянка и вода, възможности за движение, срещи, самостоятелност и свободна игра. Планът включва както нови и обновявани детски площадки, училищни дворове, пространствата около училищата, т.нар. училищни улици и временно освобождаване на улици от автомобили, така и програми за насърчаване на играта по площади и публични пространства.

Why did Barcelona focus on children's play?

- 1 in 4 children (25%) aged 3 to 14 never play in the street or in parks.
- 4 in 10 children (38%) aged 10 to 12 hardly ever play or do not play outdoors.
- almost half (47%) are not satisfied with the play spaces in their neighbourhood.

Survey on the Subjective Well-Being of Children (2017) and the Barcelona Health Survey, carried out with more than 4,000 children

Голямата промяна не е „повече площадки“, а играта да стане хоризонтален критерий в градското планиране – при всяка инвестиция в улица, парк, училищен двор или квартално пространство.

25.09.

Градове В диалог

Европейски модели за ранно детско развитие, учене и участие

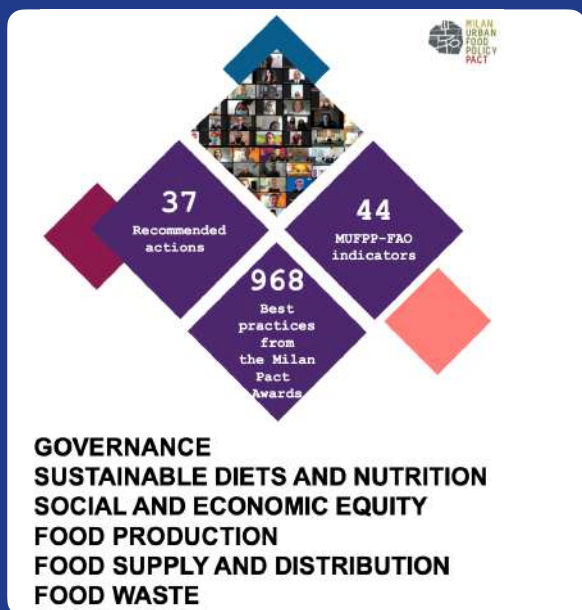
**Храната също образова.
Вкусът, изборът и преживяването
като част от ученето**

Кристина Сосан
Milan Urban Food Policy Pact
Деп. за хранителна политика на
Община Милано, Италия

Кристина Сосан представи една от най-големите общински системи за обществено хранене в Европа. Милано осигурява около 77 000 хранения всеки ден като обслужва 595 публични образователни институции. Системата разполага с 24 централни и районни кухни и още 80 вътрешни кухни в яслите, централен склад и около 800 служители в кухненските звена. Допълнително 61 частни детски градини получават суровини от общинската система.

Милано използва този мащаб не само за предоставяне на храна: **детското хранене е инструмент за социална и здравна политика, устойчиви обществени поръчки, хранително образование, участие на родителите и децата, намаляване на отпадъците, научни изследвания и подкрепа за устойчиви хранителни вериги.**

**Всяка община, която ежедневно
храни хиляди деца, вече
управлява значима хранителна
система. Въпросът е дали я
разглежда само като доставка
на меню, или като инструмент
за здраве, образование,
устойчивост, обществени
поръчки и хранителна култура.**

25.09.

Градове В диалог

Лаборатории за градски политики

ЛАБ # 1

Град на децата:
игра, участие и
учене чрез опит

Как София да стане място, където децата играят, изследват, учат и участват не само в рамките на институции и детски площадки, но и в цялата градска среда?

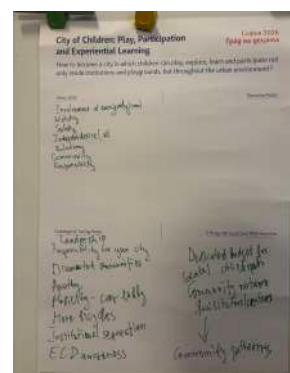
Лабораторията откри нужда от градската мобилност и публичните пространства да бъдат разглеждани и през **самостоятелността, играта и ежедневно гвижение на децата**. Необходими са едновременно по-добри данни, ясно институционално лидерство и активно Включване на местните общности.

3 КОНКРЕТНИ ДЕЙСТВИЯ:

- осигуряване на бюджет за изследвания
- работа с данни при планирането на пространства и политики за игра, мобилност и детско участие
- активни местни мрежи (родители, училища, детски градини, специалисти, квартални общности) около конкретни пространства и проекти

ПОСОКА ЗА МЕСТНАТА ПОЛИТИКА:

Приобщаващ град, в който децата се гвижат безопасно и могат да играят, изследват и влияят върху средата, в която живеят.

25.09.

Градове В диалог

Лаборатории за градски политики

ЛАБ # 2

Качествени,
разнообразни и
достъпни услуги за
Всяко дете

Как да изградим градска екосистема от висококачествени услуги за ранно детско развитие, която отговаря на реалностите, в които живеят различните деца и семейства?

Основният извод бе, че е нужен преход от отделни услуги към **свързана система**, която поставя детето и неговите права в центъра и осигурява координация между образование, здравеопазване и социална подкрепа, включително възможности за ранна интервенция.

3 КОНКРЕТНИ ДЕЙСТВИЯ:

- разработване на общинска система и критерии за качество на услугите за ранно детство
- картографиране на потребностите на децата и семействата
- планиране на развитието на услугите, базирано на данни – къде има липси, кои деца остават без подкрепа, къде са необходими различни или допълващи форми

ПОСОКА ЗА МЕСТНАТА ПОЛИТИКА: Свързана и гъвкава екосистема от разнообразни услуги, която гарантира на всяко дете възможност за развитие независимо от семейната, социалната или териториалната му среда.

25.09.

Градове В диалог

Лаборатории за градски политики

ЛАБ # 3

Храната: Вкус,
хранителна стойност
и преживяване В
услугите за деца В
ранна възраст

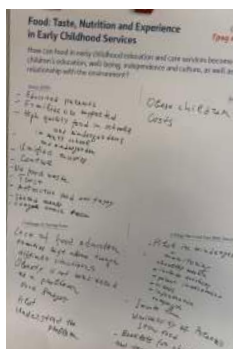
*Как храната В услугите
за ранно образование и грижа
може да стане част от образованието, благополучието,
самостоятелността и културата на децата, както и от
Връзката им с околната среда?*

Лабораторията разглежда храненето не само през хранителната стойност и безопасността, а като част от **ежедневното преживяване, образованието, Вкусовата култура и отношенията, които детето изгражда с храната**. Опитът на Милано показва Възможността общинската система за хранене да бъде използвана като инструмент за по-широка хранителна политика.

3 КОНКРЕТНИ ДЕЙСТВИЯ:

- Стартиране на пилотна програма за качествено и устойчиво хранене в избрани детски градини
- Разработване на серия от образователни материали за хранене за деца и родители
- Организиране на събитие за готвачи в ДГ съвместно с Университет по гастрономически науки в Поленцо

ПОСОКА ЗА МЕСТНАТА ПОЛИТИКА: Храненето в детските услуги и училищата да съчетава качество, вкус, здраве, споделено преживяване, образование и устойчивост.

26.09.

Образователен форум Реджо Емилия

Образование за промяна

Анализа Работи

Педагогически координатор
В детските градини и ясли
към Reggio Children и община
Реджо Емилия, Италия

**Международното
сътрудничество с
Reggio Children
открива
Възможности за
развитие на
детските градини
като пространства
за изследване,
творчество и
демократично
участие, в които
детските идеи
намират отражение
в образователната
идентичност и
живота на града.**

Елизабета Разори

Ателиерист
към детска градина
"Микеланджело"
и Reggio Children / община
Реджо Емилия, Италия

Участието на *Reggio Children* във Втория ден от ГРАД НА ДЕЦАТА 2026 предостави на българската образователна общност възможност за **пряк професионален диалог с една от най-възбудящите съвременни педагогически традиции.**

Презентациите очертаха взаимовръзката между участието на децата, професионалната култура на учителите и образователната среда. Важен резултат от форума беше и активното участие на Факултета по педагогика на Софийския университет „Св. Климент Охридски“. Преподаватели от факултета се включиха в програмата и в работните лаборатории и заявиха готовност партньорството да продължи с последващи инициативи. Това създава възможност местните политики да бъдат подкрепени не само с международен, но и с устойчив академичен и изследователски капацитет.

София 2026

Град на децата

Обратна Връзка и оценка на събитието

ГРАД НА ДЕЦАТА се позиционира като отличима за България международна платформа, която обединява ранното образование, детското участие и развитието на градската среда в общ разговор за бъдещето на града. Отвъд рамките на традиционните образователни конференции, инициативата свързва международния опит с местните власти и академичното знание, отваряйки реални пространства за изграждане на европейски партньорства и превръщане на споделените идеи в градски политики.

Събитието събра над 300 участници, а непосредствената обратна връзка за съдържанието, международните гости и формата беше изключително положителна. За да оценим резултатите по-конкретно, в следствие беше събрана и структурирана обратна връзка чрез доброволна анкета.

София 2026

Град на децата

Обратна Връзка и оценка на събитието

Основни изводи

Обратната Връзка* показва много висока удовлетвореност от организацията и съдържанието. Участниците оценяват особено високо международното участие, разнообразието от европейски перспективи и възможността да свържат градските политики с конкретни педагогически практики.

Перспектива

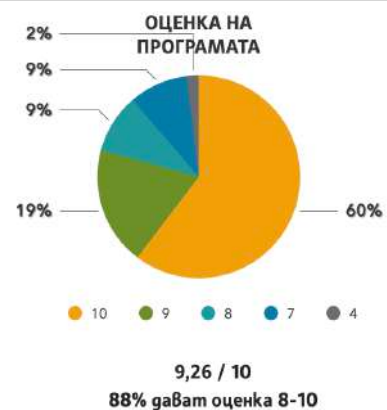
Обратната Връзка показва силна подкрепа (70%) за продължаване на "Град на децата" в ежегоден формат, съчетаващ „Градове в диалог“ и „Форум Реджо Емилия“.

Препоръки

За следващо издание участниците препоръчват добавяне на практически работилници; конкретни казуси и задълбочени примери; по-кратки лекционни блокове и повече време за дискусии; по-добра видимост в залата и достъп до презентациите след събитието.

Заклучение

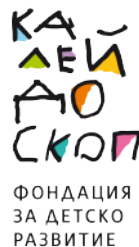
Резултатите от събитието и анкетите дават силно основание **ГРАД НА ДЕЦАТА** да се развива като ежегодна инициатива, която съчетава международния обмен на градски политики с професионалното развитие на педагогическата общност.

*Данните отразяват 50 доброволно попълнени анкети, а не представителна оценка на всички посетители. Процентите са изчислени спрямо получените отговори.

София 2026

Град на децата

SOFIA UNIVERSITY
ST. KLIMENT OHRIDSKI

С УЧАСТИЕТО НА

Презентациите и резултатите от работните лаборатории могат да бъдат предоставени на заинтересовани общини и професионални организации